

# Čedalje večje izkoriščanje zmogljivosti v ladjedelnicah

Računajo, da je zmogljivost naših ladjedelnic dvakrat večja kakor pred vojno. To zmogljivost izkoriščamo zadnja leta čedalje bolj, izdelava ladij za izvoz pa zavzema čedalje vidnejše mesto.

Bruto produkt je v pomorskih ladjedelnicah porastel lani za 28 odstotkov. Porast je posebno zlaten pri velikih ladjedelnicah kot na primer (v milijonih):

|        | »Tretji maj«<br>Reka | »Split« |
|--------|----------------------|---------|
| 1955   | 8.835                | 3.829   |
| 1956   | 11.458               | 6.491   |
| Indeks | 136                  | 170     |

K boljšemu izkoriščanju zmogljivosti je znatno prispevalo razvijanje kooperacije in specializacije podjetij. Dosegli so, da razpolaga ladjedelništvo danes s specializiranimi tovarnami kakor »R. Benčić«, »Vulkan« in »Svijetlost«, ki bolj ali manj serijsko izdelujejo ladijske vitle vseh vrst, električne motorje, cevno armaturo, ladijska okna, telegrafe itd.

V letu 1955 se je začela proizvodnja dizlovih motorjev v »Jugo-turbini« in »Uljaniku«, računajo pa, da se bo v kratkem začela tudi v ladjedelnicah »Tretji maj« in »Split«. Pri izdelovanju dizlovih motorjev sodelujejo ladjedelnice »Uljanik« in »Split« ter tovarne »Jugoturbina«, »Vulkan« in »Litostroj«, pri izdelovanju vitel pa »Vulkan« in »Svijetlost«.

Prizadevajo si, da bi v proizvodnjo ladijske opreme uvedli tipizacijo in standarde. Tako so tipizirali ladijske generatorje, delajo pa še naprej pri tipizaciji drugih izdelkov.

Letos in prihodnja leta so možnosti, da se izkoriščanje zmogljivosti še bolj poveča, posebno v velikih ladjedelnicah, katerih proizvodne možnosti so krite z naročili že do l. 1960, pri nekaterih pa še dlje. Samo iz inozemstva so naročili 64 ladij z okrog 335 tisoč bruto registrskimi tonami.

Taka zaposlenost velikih ladjedelnic je posebno ugodna glede na delovno storil-

nost. Na 1000 din plačnega sklada dajo velika podjetja dvakrat večjo proizvodnjo kakor majhna, kot je razvidno iz tabele »Vrednost proizvodnje in plačni skladi«, ki jo objavljamo.

Pri manjših ladjedelnicah je položaj glede naročil manj ugoden kakor pri velikih. Ze dalj časa pa si prizadevajo, da bi te zmogljivosti zaposlili pri izdelovanju majhnih ribiških ladij in bark za druge države, ker so zato možnosti. J.

## VREDNOST PROIZVODNJE IN PLAČNI SKLAD

|                                                            | Br. prod.<br>na 100 din<br>plač. sklad |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| <b>POMORSKO LADJE-<br/>DELNIŠTVO (povprečje) 14.685</b>    |                                        |
| Velike ladjedelnice<br>(povprečje)                         | 16.529                                 |
| »Tretji maj«                                               | 22.340                                 |
| »Split«                                                    | 16.073                                 |
| »Uljanik«                                                  | 9.703                                  |
| Srednje ladjedelnice<br>(povprečje)                        | 10.878                                 |
| »Titovo«                                                   | 15.072                                 |
| »Viktor Lenac«                                             | 10.764                                 |
| »Lošinj«                                                   | 15.535                                 |
| Majhne ladjedelnice<br>(povprečje)                         | 6.785                                  |
| <b>REČNO LADJEDELNIŠTVO<br/>(povprečje) 8.005</b>          |                                        |
| »Tito«                                                     | 9.705                                  |
| »Boris Kidrič«                                             | 8.466                                  |
| »Novi Sad«                                                 | 6.397                                  |
| »Sava«                                                     | 5.894                                  |
| »Hidrotransport«                                           | 5.009                                  |
| »Begej«                                                    | 6.101                                  |
| <b>INDUSTRIJA LADIJSKIH<br/>STROJEV (povprečje) 15.047</b> |                                        |
| »Jugoturbina«                                              | 15.426                                 |
| »Vulkan«                                                   | 14.824                                 |
| »Svijetlost«                                               | 14.361                                 |
| »R. Benčić«                                                | 7.195                                  |

## Neopravičena bojazen za prodajo premoga v timoškem bazenu

Ali premogovniki timoškega bazena — skupno jih je sedem — lahko v l. 1957 povečajo proizvodnjo, kakor je bilo predlagano z okrajnim družbenim planom? O tem je bilo obširno govora na sejah svetov in komisij, nato tudi na sejah ljudskega odbora, ko so sprejemali plan. S tem vprašanjem se je ukvarjal tudi okrajni sindikalni svet in določil svoje stališče ter predložil odboru tudi poseben predlog.

V planu so izhajali iz stališča, da bo v rudnikih letos izvršena določena rekonstrukcija, da bodo opravljena ozka grla, izvedena boljša organizacija in metode dela in uveden sodobnejši tehnološki proces. Končno, da se bodo lotili bolj smelo izkoriščanja notranjih rezerv, ki niso majhne. Ob vsem tem naj ne bi povečali števila delavcev.

Je pa mnenje (zastopal ga je okrajni sindikalni svet), da bi vsaka povečana produktivnost povečala tudi že tako ve-

like količine premoga v skladišču, ker trenutno nima dobre prodaje, ker je njegova kakovost slaba in ga kupci ne jemljejo radi in odpovedujejo že dogovorjene količine. (Med njimi so tudi železnice kot glavni potrošnik.) Navajajo, da otežkočajo prodajo premoga sedanje cene.

Kako je s temi zalogami premoga? Zima je bila ugodna za dela in nadaljevala so se brez večjih zastojev. Električne energije je bilo dovolj. Kakovost premoga se je nekoliko poslabšala. Prišlo je do kopičenja zalog nad običajnimi zalogami. Na tržišču se je pojavil boljši premog iz drugih rudnikov, ki po njem potrošniki bolj povprašujejo. V dobavah je prišlo do zastoj. Nastale so domneve o »hiperprodukciji« premoga in zasičenosti tržišča. Pozabili so, da je to trenutni pojav in da bo že čez en mesec ali dva dobava normalizirana — ker bo povpraševanje večje — zaloge pa bodo splahnele. Če bodo rudniki ob vsem tem vodili bolj zdravo politiko, bo tudi znižanje cen omogočilo prodajo. Skratka te trenutne težave bodo minile.

Namesto da bi se borili za prihranke, za izboljšanje kakovosti, za znižanje cen, za odkrivanje rezerv, za večjo produktivnost, za prodajo, so nekateri kolektivi zahtevali, naj se zmanjša določeni obseg proizvodnje in nekatere obveznosti podjetja.

Jasno je, da to ni bilo sprejeto in da je prevladovalo prepričanje, da so računi plana o možnostih proizvodnje in povečanja delovne storilnosti realni. M. M.

## UKREPI ZA PRESKRBO OSIJEKA S SADJEM IN VRTNINAMI

Cepprav je v najbolj razvitem kmetijskem področju Hrvatske, je bil Osijek doslej eno izmed mest v državi, ki je bilo najslabše preskrbljeno s temi pridelki. Letos so v tej smeri storili resne napore. Računajoč z normalnimi pogoji so možnosti, da bodo preskrbljeni Osijek in industrijski kraji na področju okraja letos z zadostnimi količinami sadja in vrtin med vso sezono.

Posebej velja omeniti aktivnost ljudskih odborov mestnih občin. V občini Gornji grad so ustanovili na površini 24 hektarov ekonomijo za pridelovanje vrtin. Kmetijsko posestvo »Crvena njiva«, ki je prav tako na področju mesta, bo letos posejalo z vrtninami okrog 40 ha zemlje. So pogoji, da se bo to posestvo v prihodnjih letih popolnoma preusmerilo k pridelovanju vrtin. V tem primeru bi pridelovalo vrtine na površini 200 ha.

Ljudska odbora obeh občin bosta iz skladov za pospeševanje kmetijstva investirala letos nad 10 milijonov din za nakup opreme za kmetijsko posestvo »Crvena njiva«. Predvsem računajo z nakupom črpalne postaje na Dravi in z izdelavo gospodarske osnove za preorientacijo na pridelovanje vrtin.

Tudi kmetijska zadruga »Retfala« je letos povečala površine posajene z vrtinami. Ta zadruga bo posejalo z vrtninami okrog 40 ha zemlje. Zadruga razen tega ureja tudi rastlinjak za pridelovanje zgodnjih vrtin in sadik kakor tudi nove moderne tople grede.

Pričakujejo, da bo tudi trgovinska mreža letos pokazala večjo aktivnost pri preskrbi mesta. Izvozno podjetje »Baranja eksport« bo razen drugih prvič kontrahiralo vrtine v okolici Osijeka. Sklenilo je že pogodbe z deseterico združenih organizacij za 192 vagonov dobrih kvalitnih vrtin in blizu 20 vagonov sadja. Zadruga iz Curuga in Futoga so sklenile pogodbe z »Baranja eksportom« za 40 vagonov mladega zgodnjega krompirja, medtem ko bodo zadruga iz Darde, Luga in Kopačeva dajale na osiješki trg blizu 200 vagonov vrtin.

V pogodbah je proizvajalcu zajamčena minimalna tržna cena za prve zgodnje vrtine, medtem ko so dogovorjene za kasnejši pridelek stalne cene. Prve paradiznike iz Slavonije bodo na primer plačali najmanj 20, kasneje pa najmanj 15 din za kg.

K. Krunic

\*

— Kmetijska zadruga v Bajmoku je vzela v zakup 420 oralov zemlje od privatnih lastnikov in 220 oralov zemljišča splošnogradske imovine. Skupna zakupnina v denarju in naravi znaša okrog 15.000 dinarjev. Pokazalo e je, da se zadrugi zakup izplača, ker doseže z boljšo in sodobnejšo obdelavo visoke pridelke na zakupljenem zemljišču.